

מגילה נקראת פרק ראשון מגילה

מו.

תורה אור השלם

מסורת הש"ס

(א) (מסורת דף קה).
(ב) (מסורת דף קטז).
(ג) (מסורת דף קע).

גליון הש"ס

נב' עבר שקנה נכסים
ע"ל טו ט"ז ר"ח ר"ה
הו חא:

הגהות הב"ח

(א) נב' אמר ליה ההוא
ט"ז ליה: (ב) שם כיון
דלמחר ליה בת מלכיה
אנא מדנית שאל:
(ג) ר"ח ד"ה שמי ספר
ויר עד שצוה ט"ז וכו'
מטו שטנה והובא בסדר
ערס שבני המן כתבו
שטנה סמ"ד: (ד) ר"ה
מלמד שפיהם על מריבו
דבר זה אהי ליה
שהיה לה לומר המן
הערע זה אלא שהיה
רוצה לומר על
אחשוורוש א"ש ג'
וא"י ועל אלה הע
היה: (ה) ר"ח ד"ה וכו'
וכי כל פדיונם: י"ב פ'
הכר הוא מ' מהו וסל
קח ק"י מהו והמה
כ"ה טעמים והמתן נתן
שפת אלפים כמות על
חל חס ה' אלפים על
קדש והמתן המלך נפד
מ"ד ח"כ משנה אהי ענה
מלח ככר על קדש וימי
שטנית שפטים שנה ומתן
כ' ומתלה נפד ספר נפש
והמתן נתן כד חמשים שנה
נפד מ"ד ח"כ:

1. ויאמר המלך מה נעשה ויקר וגדולה למרדכי על זה ויאמרו נערי המלך משרתיו לא נעשה עמו דבר: אסתר ז
2. ויאמר המלך מי בחצר והמן בא לחצר בית המלך החריצנה לאמר למלך לתלות את מרדכי על העץ אשר הכין לו: אסתר ז
3. ויאמר המלך ליהמן מרדך קח את הלבוש ואת הסוס כאשר רברת ועשה כן למרדכי היחודי היושב בשער המלך אל תפל דבר מכל אשר דברתי: אסתר ז
4. ויקח המן את הלבוש ואת הסוס ולבש את מרדכי וירכיבו בריבוש הישי ויקרא לפניו כבה יעשה לאיש אשר המלך תפץ ביקר: אסתר ז
5. כנפלי אישך אל לבק: משילי כי זו לקח: אסתר ז
6. אשך ישראל מי כבוד עם נעשיו בני מן עורך ואשר דבר נאותך ויחבוש אישך קר ואמה על במתינו תודך: דברים לו טט
7. וישב מרדכי אל שער המלך והמן נחמה אל ביתו אבל ויפסי ראש: אסתר ז
8. ויספר המן לורש אשתו ולכל אהביו את כל אשר קרה ויאמרו לו חכמי חרש אשתו אם מורע היהודים מרדכי אשר הלכות נפלי לפניו לא חוכל לו כי נפול תפול לפניו: אסתר ז
9. ויהודה אמה יודך אחיך יודך בערף אישך ישחיתו לך בני אישך: בראשית מט ח
10. לפני אפרים ובנימן ונעשה עוררה את נבורתך ולקה לישקתה לך: תהלים ט
11. עדים מרדכי עמו וסריסי המלך הגיעו ויבחרו להביא את המן אל המשטת אשר עשתה אסתר: אסתר ז
12. כי נמכרנו אני ועמי להשמיד לחרוג ולאבד ואלו לעבדים ולשפחות נמכרנו הירשתי כי אין הער שוה בנזק המלך: אסתר ז
13. ויאמר המלך אחשוורוש ויאמר לאסתר המלכה מי הוא זה ואי זה הוא אשר מלאו לבו לעשות כן: אסתר ז
14. ותאמר אסתר איש צר ואויב המן הרע הזה והמן נבעת מלפני המלך והמלכה: אסתר ז
15. והמלך קם בחמתו ממשטתה הין אל גת הביתן והמן עמד לבקש על נפשו מאסתר המלכה כי ראה כי כלתה אליו והיה מאת המלך: והמלך שב
16. ויאמר מרדכי אחר מן סריסים לפני המלך גם ראה העץ אשר עשה למרדכי ויאמר המלך תלהו עליו: אסתר ז
17. וישלך עליו ולא תחיל מרדכי ברוח יבדך איש ככ: 18. ויחלו את המן על העץ אשר הכין למרדכי וחמת המלך שקבה: אסתר ז
19. לכלם נתן לאיש הלמות שמלת ולבנימן נתן שלש מאות כסף והמשנה חלפת שמלת: בראשית מה כב

שמי. סופר המלך שנה ישראל היה ומימות כורש היה כמו שנאמר בספר עזרא (פרק ד) שכתב שטנה על בנין הבית עד (א) שנה כורש וביטלו ואף כימי אחשוורוש עשה כן שנאמר (ס) ונמלכות אחשוורוש נתמלת מלכותו כתמו שטנה: לו ספן. לנודך עמנו: דיקסקרה. כפר: נהרא. לעול מכס: לרננ. תלמידי: הלכות קמילה. דוש ענינו ליה יוס וסשה עשר בניסן היה הוא יוס תנופת העומר: ואשקול למוי. ואטול שער: אסרטינהו. זמה עליהן להכניחן: אומני. ספרים: וזו. זוג של ספרים כעין מספרים: עין. כלי חרס: ולתעניו. יוס שלישי לתענית היה שהתחילו להתענות בי"ד בניסן. ומה שאמר המקרא ליוס לתמול שלישי ויהי ביום השלישי ותלכש אסתר מלכותה יוס שלישי לשילוח הרעים היה: אס מורע מנו מרדכי אמר ליה ה' יהודי אמר ליה טובא מרדכי איכא ביהודאי אמר ליה ה' היושב בשער המלך אמר ליה (ב) סגי ליה בחד דיסקרתא אי נמי בחד נהרא אמר ליה הא נמי הב ליה אל תפל דבר מכל אשר דברת ויקח המן את הלבוש ואת הסוס אול אשכחיה דיתבי רבנן קמיה ומחוי להו הלכות קמיה לרבנן כיון דחזיה מרדכי דאפיק לקבליה וסופיה מיוחד בידה מירתת אמר להו לרבנן האי רשיעא למיקטל נפשי קא אחי זילו מקמיה די לא תכוו בנחלתו בהדיא שעתא נתעטף מרדכי וקם ליה לצלותא אתא המן ויתבי ליה קמיהו ואוריך עד דסליק מרדכי לצלותיה אמר להו במאי עסקיתו אמרו ליה בזמן שביית המקדש קיים מאן דמגיד מנחה מייתי מלי קומציה דסולחא ומחכפא ליה אמר להו אחא מלי קומצא קמחא דידכו ודחי עשרה אלפי כברי כספא דדי אמר ליה רשע (ג) עבר שקנה נכסים עבר למי ונכסים למי אמר ליה קום לבוש הני מאני ורכוב האי סוסאי דבעי לך מלכא אמר ליה לא יכילנא עד דעיילנא לבי בני ואשקול למויאל דלאו אורח ארעא לאשתמושי כמאני דמלכא הכי שדרה אסתר ואסרטינהו לכולהו כי בני ולכולהו אומני עייליה איהו לבי בני ואסחיה ואזיל ואייתי וזוא מכותיה וקא שקול ביה מזייה בהדי דקא שקיל ליה אינגד ואיתנה אמר ליה אמאי קא מיתנתת אמר ליה גברא דהוה חשיב ליה למלכא מכולהו רברכנהו השתא לישוייה בלאני וספר אמר ליה רשע ולא ספר של כפר פרצום היית תנא המן ספר של כפר פרצום היה עשרים ושתיים שנה בתר דשקלינהו וספיה לכשינהו למאניה אמר ליה סק ורכב אמר ליה לא יכילנא דכתישא חילאי מימי תעניתא גזין וסליק כי סליק בעט ביה אמר ליה לא כתיב לכו בנפל אויבך אל תשמח אמר ליה הני מילי בישראל אבל בדידכו כתיב ואתה על במותימו תדרוך ויקרא לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו כי הוא נקיט ואזיל בשבילא דבי המן חיותיה ברתיה דקיימא אאיגרא סברה האי דרכיב אבוה והאי דמסני קמיה מרדכי שקלה עציצא דבית הכסא ושדיתיה ארישא דאבוה דלי עיניה וחזת דאבוה הוא נפלה מאיגרא לארעא ומתה והיינו דכתיב וישב מרדכי אל שער המלך אמר רב ששת ששב לשקול ולתעניתו והמן נדחף אל ביתו אבל וחפוי ראש אבל על בתו וחפוי ראש על שאירע לו ויספר המן לורש אשתו ולכל אהביו וגו' קרי להו אהביו וקרי להו חכמיו אמר רבי יוחנן כל האומר דבר חכמה אפילו באומות העולם נקרא חכם אס מורע היהודים מרדכי וגו' אמרו ליה אי משאר שבטים קאתי יכלת ליה ואי משבט יהודה ובנימין ואפרים ומנשה לא יכלת ליה יהודה דכתיב וידך בערף אויבך איך דכתיב בהו לפני אפרים ובנימין ומנשה עוררה את גבורתך כי נפל תפול לפני דרש ר' יהודה בר אלעאי שתי נפילות הללו למה אמרו לו אומה זו משולה לעפר ומשולה לכוכבים כשהו יורדין יורדין עד עפר וכשהו עולין עולין עד לכוכבים וסריסי המלך הגיעו ויבחרו מלמד שהביאוהו בבחלה (ד) כי נמכרנו אני ועמי וגו' כי אין הצד שוה בנזק המלך אמרה לו צד זה אינו שוה בנזק של מלך איקני בה בושתי וקמלה השתא איקני בדידי ומכעי למקמלי ויאמר המלך אחשוורוש ויאמר לאסתר המלכה ויאמר למה לי אמר רבי אבהו בתחלה בדידי צד ורומנו כיון דאמרה ליה (ה) מריבת שאול קאתינא מיד ויאמר לאסתר המלכה: ויאמר אסתר איש צר ואויב המן הרע הזה אמר ר' אלעזר מלמד שהיתה מחווה כלפי אחשוורוש וכא מלאך וסמר ידה כלפי המן: והמלך קם בחמתו וגו' והמלך שב מגנת הביתן מקיש שיבה לקימה מה קימה בחימה אף שיבה בחימה דאול ואשכח למלאכי השרת דאידמו ליה כגברי וקא עקרי לאילני דבוטחני ואמר להו מאי עובדיכו אמרו ליה דפקרין המן אתא לביתיה והמן נופל על המטה נופל על מיבעי ליה אמר רבי אלעזר מלמד שבא מלאך והפילו עליה אמר ויי מביתא ויי מכרא ויאמר המלך הגם לכבוש את המלכה עמי בבית ויאמר חרבונה וגו' אמר רבי אלעזר אף חרבונה רשע באותה עצה היה כיון שראה שלא נתקיימה עצתו מיד ברח והיינו דכתיב וישלך עליו ולא יחמול מידו ברוח יכרה והמת המלך שככה שתי שכיבות הללו למה אחת של מלכו של עולם ואחת של אחשוורוש ואמרו לה אחת של אסתר ואחת של ושתתי לכלם נתן לאיש חליפות שמלות ולבנימן נתן חמש חליפות אפשר דבר שנצטער בו אותו צדיק יכשל